

LBRIS

We know
books

Eleftherios G. Eleftheriadis
Psiholog M.Sc.

Câteva clipe de răgaz

**O carte despre
durere și speranță**

Traducere din limba greacă:

Cristian Spătărelu

EDITURA EGUMENIȚA

2025

Traducerea s-a făcut după originalul grecesc:

Ελευθέριος Γ. Ελευθεριάδης

ΜΙΚΡΗ ΑΝΑΣΑ. ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΠΙΔΑ

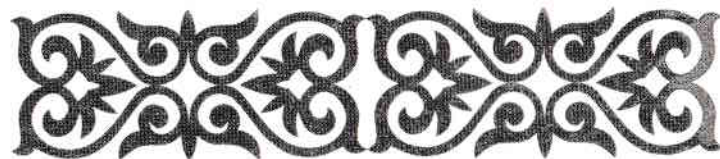
Corector: Oana Raluca Pleșa

© 2024 by Psychogios Publications S.A.

© Editura Egumenița pentru prezenta ediție

Descrierea CIP se poate consulta
la Biblioteca Națională a României

ISBN 978-606-550-561-2

În loc de prolog

Iată că ne-am întâlnit iarăși.

Mă bucur că ții în mână încă o carte de-a mea.

Mă bucur sincer.

Deși îmi doresc să nu fi existat vreun motiv
pentru ca această carte să fie scrisă vreodată.

Este o carte despre durere. O carte despre pier-
dere. O carte despre doliu.

O carte despre cruce...

Despre crucea pe care fiecare din noi o poar-
tă în spate, unul o cruce mai grea și altul una mai
ușoară.

N-am de gând să-ți întunec sufletul.

Nu.

Nici să te fac să simți deznădejde.

Nicidecum.

Aș vrea ca atunci când termini de citit această
carte, să simți gust de Înviere. Îmi doresc cu ade-
vărat asta.

Vom vedea.

Dacă ai mai citit ceva scris de mine, știi cum cărțile mele nu sunt manuale de știință.

Am colegi excepționali, ale căror cărți merită admirate pentru caracterul lor științific.

Eu îți scriu simplu.

Obișnuit.

Din inimă.

Psihologie, tradiție ortodoxă și experiență clinică.

Acestea trei se îmbină în cartea de față.

Îmi doresc cu adevărat să-ți placă.

Multă putere în luptă și Maica Domnului cu noi!

Eleftherios G. Eleftheriadis,
Sidirokastro Serres, Macedonia,
august 2024

Noaptea din Joia Mare

Noaptea din Joia Mare. Sidirokastro. Biserica Evanghelistria. E trecut de ora doisprezece.

Slujba se terminase de un timp.

Casele din jurul bisericii, cu becurile de la balcoane aprinse, mărturisesc că această noapte este diferită. Mărturisesc că în această noapte toți sunt în doliu. Priveghează.

În curtea bisericii trei-patru grupuri de tineri stau pe bănci și discută. Doi-trei băieți, cu țigara aprinsă, ascunsă în palmă din respect pentru cei mai în vârstă. Le e rușine, se pare, să fie văzuți fumând.

Lumea vine și pleacă de la o biserică la alta.

Așa se face la sate.

În noaptea din Joia Mare nimeni nu doarme.

În pronaos lumânări și lume multe.

Lumini, proiectoare, cutii, foarfeci, toate în dezordine...

Câteva femei, urcate pe scărițe și scaune, împodobesc epitaful. Altele taie și pregătesc florile. Altele servesc înăuntru și afară celor ce doresc cafea, rahat și covrigei gustoși. Toți fac ceva...

Mai înăuntru, în biserică, toate sunt întunecate. Liniștite.

Ca și când ar exista un vâl, o perdea, care izolează acea parte de tot ceea ce se întâmplă în jur. Și nici sunetele, nici luminile nu pătrund acolo.

În biserică sunt câteva femei, vreo cincisprezece. În mâini țin niște hârtii vechi, îngălbenite...

Unele conțin cântări psaltice. Altele rugăciuni. Iar altele cuvinte de jale din Săptămâna Mare. Bunicile le-au dat fiicelor și acelea nepoatelor lor... Și cam așa s-au păstrat până astăzi.

Și pe când toate acestea se întâmplă în față, în centru, singur, pe Cruce, stă Acela. Unul-născut.

Brațele Lui sunt deschise. Cu găuri în palme, cu sânge zugrăvit...

„Știi de ce a fost răstignit cu brațele deschise?”, zicea părintele Anania Koustenis. „Fiindcă Hristos este o mare îmbrățișare. O îmbrățișare care-i cuprinde pe toți.”

Cu brațele deschise, cu coastele împunse și cu capul aplecat, având o coroană de spini pe el.

În fața picioarelor Lui, cununi de garoafe.

Și mai sus de acestea, prosoape. Multe prosoape. Albe. Curate. Lumea le aduce după-amiaza devreme.

Lumea e bună. Bine intenționată. Vrea să-și arate iubirea. Vrea să spună: „Hristoase al meu, eu Te iubesc”, și caută să găsească mijloacele potrivite.

Între femeile care stau acolo este și țața Leni. Femeie în vârstă. Din cele mai vechi. În ciuda anilor trecuți peste ea, înfățișarea îi este nobilă.

Celelalte femei o ascultă când le vorbește. Le spune întâmplări din *Sinaxar* și din *Vechiul Testament*. Le spune despre obiceiurile pe care le aveau oamenii mai demult în Săptămâna Mare... Despre fundele pe care le puneau în Joia Mare la balcoanele lor și despre „Jumătatea de ceas”¹ pe care o făceau la amiaza din Vinerea Mare.

În fiecare an merg și stau puțin acolo lângă ele și le ascult vorbind...

De mic copil mi-au plăcut mult aceste povestiri.

Anul acesta simțeam o mare oboseală din cauza muncii grele... „O să mă duc doar să mă închin”, am zis, „și apoi mă voi întoarce acasă. De altfel trebuie să stau cu cei mici, pentru ca Popi – soția mea – să împodobească epitaful de la biserica Sfântului Gheorghe.”

Pe când mă apropiam, am auzit-o pe țața Leni spunându-le femeilor ceva despre părintele Evsevios.

Am scris și în alte cărți ale mele despre el.

Om sfânt. De-al nostru. De aici.

Părintele Evsevios Vittis.

Călugăr, trăia singur pe munte. Și și-a dedicat toată viața oamenilor simpli și umili de la Sidirokastro, și nu numai.

M-am apropiat.

¹ În fiecare Vinere Mare la amiază, pe la ora două, femeile din sat se adunau într-o odaie cu perdelele trase și, după ce se rugau, citeau o jumătate de ceas texte referitoare la Săptămâna Mare, înainte de a începe să meargă pentru închinăciune la epitafurile de la bisericile satului.

„Vreau să ascult”, m-am gândit.

Am împins un scaun ușor în spate, m-am așezat și mi-am ciulit urechile.

„Sunt mulți ani, fetelor, de când s-au întâmplat cele ce vă voi povesti. Eram pe atunci la prima tinerețe. La câțiva ani de când mă măritasem și adusesem pe lume primii doi din cei șase copii ai mei.

Eram tulburată. Nu mă simțeam bine. Ceva mă rodea, dar nu puteam pricepe ce.

Cu una, cu alta, m-am aflat în fața părintelui Evsevios.

Și i-am spus problema mea.

«Părinte, nu mă simt bine. E ceva care mă roade...».

«Roagă-te, Eleni», mi-a răspuns. «Asta să faci. Să te rogi. Însă nu pentru tine. Să te rogi pentru oamenii îndurerați. Să te rogi pentru oamenii care au probleme. Să te rogi pentru oamenii care poartă o cruce grea în spate».

Voia în felul acesta să mă facă să ies din sinele meu și să privesc puțin mai încolo. Să-l văd puțin și pe semenul meu. Dar ce minte aveam eu atunci! Cum să înțeleg...? M-am întors deci și i-am spus părintelui cu obraznicie: «Dar bine, părinte, cine este îndurerat? Cine are probleme? Toți sunt foarte bine...».

Părintele m-a privit în ochi cu uimire.

«Te întrebi cine este îndurerat, Eleni? E posibil? Nu există lume îndurerată?»

Această uimire a lui n-a ținut mult. A înțeles nepriceperea mea.

Și-a închis ochii, și-a împlânzit fața, cred că pentru a nu mă necăji, și mi-a zis: «Bine, Eleni... Dacă nu știi niciun om îndurerat, tu să te rogi în fiecare zi pentru copilașii înfometați din Africa... Cel puțin aceștia știi că suferă...»

Am mai rămas câteva minute în scaunul meu.

Discuțiile s-au încheiat și femeile au început toate împreună să cânte încet o rugăciune.

Întrebarea corectă este „cine nu este îndurerat?”, m-am gândit. Cu câțiva ani în urmă poate că și eu aveam exact aceeași părere ca țata Leni când era tânără.

Însă astăzi...

Astăzi nu.

Astăzi, adevărat, caut să găsesc un om care să nu fie îndurerat.

Caut și, dacă îl găsesc, mă bucur mult, pentru că simt că respir și eu puțin din bucuria lui.

Lumea suferă.

Suferă mult.

„Câte capete atâtea dureri”, cum spunea și arhiereul².

Mi-am privit ceasul. Timpul trecuse. Mă aștepta Popi. Mi-am încheiat paltonul și am ieșit. Era frig. Cerul era plin cu stele. Senin. Trebuia să mă grăbesc.

Peste puțin vom intra în Vinerea Mare...

² Mitropolitul de Morfou, Neofit.

Taina suferinței

Noi, oamenii, n-am fost creați să suferim. Nu. Nici să murim. Nici să ne întristăm. Am fost creați să trăim veșnic, în comuniune între noi.

Și totuși, după cădere, acolo în grădina Edenului, toate s-au schimbat. Și, împreună cu cunoașterea binelui și răului, a venit și moartea. Durerea. Problemele. Ca o urmare firească, nu ca pedeapsă.

Unii spun că Dumnezeu este rău.

„Altfel de ce ar îngădui ca noi să pățim diverse neazuri?”

Însă cei ce spun asta încă n-au conștientizat următoarele:

Ce mare dar este liberul arbitru.

Ce mare dar este libertatea.

Da. Dumnezeu ne-a dat posibilitatea alegerii. Să alegem dacă vom rămâne în această stare sau dacă vrem să plecăm de lângă El.

Și asta este iubirea. Expresia ei absolută.

Te iubesc, îți spun ce este bun și ce este rău, îți spun ce să faci și la ce să fii atent, dar tu fă ce vrei. Ești liber. Și îți dau libertatea prin care, dacă vrei, mă poți chiar și răstigni.

Cine dintre noi, așa-ziii progresiști, suntem în stare să dăruim atâta iubire copiilor noștri?

Cine dintre noi suportă să fie scuipat de copilul său și el să tacă?

Cine dintre noi suportă să ierte iarăși și iarăși de la început aceleași greșeli, după un simplu cuvânt de iertare?

Cine dintre noi, pe când a pregătit averi pentru copiii lui, suportă fără să murmure ca aceștia să le respingă și să oprească orice comunicare cu el?

Dacă suntem sinceri.

Nimeni.

Noi știm să ne posomorâm, să strigăm, să amenințăm și să ne întristăm. Asta facem noi.

Chiar dacă nu spunem nimic, chiar dacă-i lășăm liberi pe cei pe care-i iubim, nu putem suporta respingerea.

Ne îmbolnăvim. Ne roade reproșul. Și, în această amărăciune, ne ieșim din fire.

Însă Dumnezeu nu este așa.

Te lasă. Te lasă să faci ce vrei. Și este acolo și așteaptă.

Nu cu arma la ochi, deasupra capului tău.

Nu.

Te așteaptă cu brațele deschise. Să te întorci când vrei tu. Dacă vrei. Nu te constrânge. Liber.

Am ales deci să ne îndepărtăm de Dumnezeu. Am ales să cunoaștem răul. Însă împreună cu asta a venit și durerea. Și moartea. Nu ca pedeapsă. Ci ca o consecință. Ca o supapă de siguranță.

Pentru ca răul să nu devină nemuritor. Pentru ca omul să nu sufere veșnic. Ci să existe un final. Un stop. Un punct în care toate cele urâte să se oprească... Și din punctul acela toate se înnoiesc.

Imaginează-ți o lume în care violatorii și pedofilii trăiesc veșnic.

Imaginează-ți o lume în care toți cei care nedreptățesc conștient pot face asta la nesfârșit.

O lume fără moarte n-ar fi un rai. Ar fi un iad.
Un iad pe pământ.

Un loc de chinuire fără milă și sfârșit.

„Dar n-am ales eu asta, poate spune cineva, ci Eva... Adam...”

Iar aceștia la fel au spus: „Șarpele...”.

Chiar și numai de aici se arată imaturitatea noastră. Mereu altcineva e de vină. Cu toate acestea facem necugetat abuz de libertatea și de liberul nostru arbitru.

Așa suntem noi, oamenii. Scumpi la tărate și ieftini la făină. Filozofăm cu burțile pline și ne întrebăm unde este Dumnezeu, în timp ce-i nedreptățim pe cei de lângă noi.

Dar chiar dacă nu nedreptățim pe cineva... iarăși. Suntem părtași la rău. Cu toții avem partea noastră de responsabilitate. Pentru că, dacă am fi sfinți, întunericul n-ar suporta nicio clipă în jurul nostru. S-ar risipi.

Noi, oamenii, suferim. Și murim. Și vom suferi și vom muri până la sfârșitul zilelor acestei lumi.

Însă durerea și moartea sunt taine. Tainele lui Dumnezeu. Înțelegem o parte din ele, dar nu în totalitate.

Sunt precum soarele.

Îl vedem, dar nu pe toată suprafața lui.

Îi simțim căldura, dar nu putem suporta do- goarea din centrul său.

Ne apropiem de el până la un punct, îl foto- grafiem, dar niciunul din noi nu poate vedea ce se ascunde în măruntaiele lui.

Durerea este taină.

Mare taină.

Nu poate fi descoperită. Se revelează. Celor smeriți. Celor bine intenționați. Încetul cu încetul.

Durerea și moartea sunt taine.

Taine care de multe ori te pot surprinde...

Omul se schimbă?

Omul se schimbă?

Se schimbă.

Nu ușor. Acesta e singurul lucru sigur.

Însă se schimbă.

E nevoie doar de multă iubire sau de multă durere pentru a se întâmpla asta.

Și de bună intenție.

Sufletul omului să fie ogor bun.

Chiar dacă are pietre și buruieni. Nu contează. Printr-o curățire și arătură bună va fi gata pentru rodire. Va fi gata de surpriză. Gata de minune.

Pe Vasilis îl știam de mult. De mic copil. Era coleg cu tatăl meu la compania de elicoptere.

Om dur. Grosolan. Fără finețe. Mereu iritat.

Chiar și înfățișarea exterioară îi era înfricoșătoare. Gigantic, bine antrenat, parcă de piatră, cu chipul mereu întunecat și furios.

De fiecare dată când te aflai în același loc cu el, îl auzai ori înjurând fără reținere, ori strigând fără să existe absolut niciun motiv. Nu făcea deosebiri. Nu. Vorbea urât cu toți, prieteni, colegi, copilași.